

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

-----o0o-----

NGUYỄN THỊ THU HẰNG

**MỘT SỐ BIỆN PHÁP SƯ PHẠM KHẮC PHỤC TÌNH TRẠNG
YẾU KÉM TOÁN CHO HỌC SINH TRONG DẠY HỌC
ĐẠI SỐ 10 THPT**

LUẬN VĂN THẠC SỸ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN, NĂM 2008

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

-----o0o-----

NGUYỄN THỊ THU HẰNG

MỘT SỐ BIỆN PHÁP SƯ PHẠM KHẮC PHỤC TÌNH
TRẠNG
YẾU KÉM TOÁN CHO HỌC SINH TRONG DẠY
HỌC
ĐẠI SỐ 10 THPT

Chuyên ngành: Lý luận và Phương pháp dạy học toán.

Mã số : 60.14.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: *TS. NGUYỄN ANH TUẤN*

THÁI NGUYÊN, NĂM 2008

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng cảm ơn sâu sắc tới Tiến sĩ Nguyễn Anh Tuấn, người thầy đã tận tình hướng dẫn, hết lòng giúp đỡ tôi trong suốt quá trình làm luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu, khoa Toán, phòng Đào tạo Nghiên cứu khoa học và Quan hệ quốc tế Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi trong suốt quá trình học tập và làm luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn Sở Giáo dục - Đào tạo Phú Thọ, Ban Giám hiệu, tập thể giáo viên, đặc biệt là tổ Toán – Thể dục trường THPT Phù Ninh đã quan tâm và tạo điều kiện thuận lợi, động viên, khích lệ tôi trong quá trình học tập

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Thu Hằng

QUY ƯỚC VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

Viết tắt

Viết đầy đủ

ĐPCM

Điều phải chứng minh

GV

Giáo viên

HS

Học sinh

SGK

Sách giáo khoa

THCS

Trung học cơ sở

THPT

Trung học phổ thông

Tr

Trang

TXĐ

Tập xác định

MỤC LỤC

NỘI DUNG	Trang
MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	5
1.1. Một số vấn đề về lý luận dạy học	5
<i>1.1.1. Khái quát về phương pháp dạy học</i>	5
<i>1.1.2. Dạy học phân hoá</i>	6
<i>1.1.3. Phân bậc hoạt động</i>	7
<i>1.1.4. Mối quan hệ giữa dạy học phân hoá và phân bậc hoạt động</i>	8
<i>1.1.5. Vai trò của dạy học phân hoá, phân bậc hoạt động đối với việc khắc phục tình trạng yếu kém Toán cho học sinh trong dạy học Đại số 10 THPT</i>	9
1.2. Về tình hình yếu kém môn Toán ở trường phổ thông	9
<i>1.2.1. Về điều kiện xã hội</i>	11
<i>1.2.2. Về phía nhà trường và gia đình</i>	11
<i>1.2.3. Về nội dung chương trình và sách giáo khoa</i>	14
<i>1.2.4. Về phía học sinh</i>	15
1.3. Kết luận chương 1	17
CHƯƠNG 2 - XÂY DỰNG MỘT SỐ BIỆN PHÁP SỬ DỤNG KHẮC PHỤC TÌNH TRẠNG YẾU KÉM TOÁN	18
2.1. Về tình hình dạy và học Đại số 10	18
<i>2.1.1. Về mục tiêu và nội dung chương trình dạy học Đại số 10</i>	18
<i>2.1.2. Về phía giáo viên</i>	18
<i>2.1.3. Về phía học sinh</i>	20
2.2. Định hướng khắc phục tình trạng yếu kém toán	21
<i>2.2.1. Tôn trọng, bám sát, tập trung nội dung cơ bản của chương</i>	21

<i>trình và SGK Đại số 10</i>	
2.2.2. Đảm bảo tính vừa sức và tính quá trình của việc khắc phục yếu kém Toán	22
2.2.3. Phối hợp các biện pháp dạy học cùng với những biện pháp hỗ trợ nhằm khắc phục tình trạng yếu kém Toán	22
2.3. Một số biện pháp khắc phục tình trạng yếu kém Toán trong dạy học Đại số 10	22
2.3.1. Giáo viên chú trọng đảm bảo trình độ xuất phát cho HS bằng cách rà soát lại để xác định chính xác sự yếu kém. Từ đó củng cố vững chắc kiến thức “nền”	22
2.3.2. Tổ chức cho học sinh luyện tập vừa sức để rèn luyện những kỹ năng cơ bản	26
2.3.3. Tăng cường gợi động cơ học tập cho học sinh	27
2.3.4. Chú trọng hướng dẫn cho học sinh phương pháp học tập trên lớp và tự học ở nhà	34
2.3.5. Khai thác ưu điểm của yếu tố phân hóa trong dạy học thông qua việc phối hợp sử dụng các phương pháp và hình thức dạy học	38
2.3.6. Phối hợp với các biện pháp khác để khắc phục những nguyên nhân từ nhiều phía	40
2.4. Vận dụng các biện pháp trong dạy học đại số 10	40
2.4.1. Chú trọng dạy học tri thức phương pháp, thuật giải và rèn luyện kỹ năng cho HS	40
2.4.2. Củng cố kiến thức lý thuyết giúp học sinh hiểu một cách bản chất, từ đó làm cơ sở cho HS có thể vận dụng một cách chính xác trong giải Toán ở Đại số 10	48
2.4.3. Tăng cường khả năng sử dụng hợp lý, chính xác ngôn ngữ, kí hiệu Toán học cho HS	64

<i>2.4.4. Tăng cường việc gọi động cơ, phân bậc hoạt động học Toán cho HS</i>	78
<i>2.4.5. Cần quan tâm hơn nữa việc hướng dẫn học sinh phương pháp học trên lớp và cách tự học ở nhà</i>	88
<i>2.4.6. Khai thác, vận dụng dạy học phân hóa</i>	93
2.5. Kết luận chương 2	117
CHƯƠNG 3 - THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	118
3.1. Mục đích thực nghiệm	118
3.2. Nội dung thực nghiệm	118
3.3. Tổ chức thực nghiệm	127
<i>3.3.1. Chọn lớp thực nghiệm</i>	127
<i>3.3.2 Tiến hành thực nghiệm</i>	128
3.4. Đánh giá kết quả thực nghiệm	128
3.5 Kết luận chương 3	131
KẾT LUẬN	132
TÀI LIỆU THAM KHẢO	133

MỞ ĐẦU

1. LÍ DO CHỌN ĐỀ TÀI

a) Xuất phát từ yêu cầu đổi mới giáo dục và đào tạo

Để đào tạo ra được những con người có thể phục vụ tốt cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hoá đất nước, đòi hỏi ngành giáo dục phải đặt ra mục tiêu “đào tạo lớp người lao động có kiến thức cơ bản, làm chủ kỹ năng nghề nghiệp, quan tâm đến hiệu quả thiết thực, nhạy cảm với cái mới, có ý thức vươn lên về khoa học và công nghệ. Xây dựng đội ngũ công nhân lành nghề, các chuyên gia và nhà khoa học, nhà văn hoá, nhà kinh doanh, nhà quản lý” (*Luật Giáo dục 1998*, [14]).

Muốn đạt được mục tiêu đó, cần phải đổi mới phương pháp dạy học theo hướng “... phát huy tính tích cực, tự giác chủ động, tư duy sáng tạo của học sinh, phù hợp với đặc điểm của từng lớp học, môn học, bồi dưỡng phương pháp tự học, rèn luyện kỹ năng vận dụng kiến thức vào thực tế, tác động đến tình cảm, đem lại niềm vui, hứng thú học tập cho học sinh” (*Luật Giáo dục 1998*, [14]).

b) Xuất phát từ tình hình giáo dục ở nước ta hiện nay

Trong *Báo Lao động số 209 (10/9/2007)*, tác giả Võ Nguyên Giáp, có thể thấy: Chất lượng giáo dục của nước ta đang là “một vấn đề thời sự”. Hiện tượng “ngồi sai lớp”, tỷ lệ học sinh yếu kém ở các trường không phải là ít. Cách dạy và học nặng về nhồi nhét kiến thức một cách thụ động, thiếu kết hợp học với hành. Học sinh kém về năng lực chủ động và sáng tạo, kém khả năng thực hành, chưa đáp ứng được yêu cầu của sự phát triển đất nước trong tình hình mới. Sự yếu kém về mặt chất lượng giáo dục và đào tạo đã bộc lộ một cách rất đáng lo ngại. Sự yếu kém, bất cập và tụt hậu của giáo dục và đào tạo trở thành lực cản đối với sự phát triển nhanh và vững của đất nước ([6]).

Trong *Báo phụ nữ Việt Nam số 78 (29/06/2007)*, tác giả Đào Ngọc Đệ đã đưa ra nhận xét: Chất lượng và tinh thần học tập của học sinh phổ thông rất yếu kém. Đại trà học sinh học hành không ra gì, chỉ khoảng 30% học sinh thực tâm muốn học tập và sức học tạm được, còn phần đông thì chỉ là sự đi học theo “phong trào” vì bị bắt buộc theo ý của gia đình ([3]).

Về vấn đề chất lượng giáo dục ở nước ta, trên các phương tiện thông tin đại chúng đã có nhiều ý kiến của những nhà giáo, nhà quản lý giáo dục, ... như Giáo sư Hoàng Tụy, Giáo sư Văn Như Cương, ... Các tác giả này đã có những nhận xét, đóng góp ý kiến rất tâm huyết.

Trước thực trạng này, cả xã hội và nói riêng là ngành giáo dục và đào tạo đã đặt ra yêu cầu chấn hưng nền giáo dục, trong đó vấn đề được đặc biệt quan tâm đó là cuộc cách mạng ba thực chất “học thật, dạy thật, thi thật”.

Việc dạy học ở trường THPT hiện nay tuy đã có nhiều cải tiến, song việc dạy học phân hoá, phân loại để bổ sung thêm kiến thức bị “hổng” cho học sinh yếu kém vẫn chưa được thực hiện một cách thường xuyên làm cho các em mất tự tin trong học tập. Do đó, không tạo được động lực bên trong thúc đẩy bản thân họ hoạt động, làm hạn chế tính tự giác, tính tích cực, chủ động và sáng tạo của học sinh.

Lớp 10 là lớp đầu cấp THPT nên việc lấp “lỗ hổng” kiến thức về Đại số để HS có được một nền tảng kiến thức cần thiết, tạo điều kiện cho các em học tập tiếp lên các lớp trên và bước vào cuộc sống một cách tự tin. Do đó, giáo viên cần có nhiều biện pháp dạy học cho phù hợp để giúp đỡ các em học sinh yếu kém môn Toán.

Tất cả chỉ xuất phát từ điều mong muốn duy nhất của toàn xã hội là phải đảm bảo tốt chất lượng giáo dục và đào tạo. Chỉ có như thế mới nâng cao được chất lượng con người Việt Nam, đáp ứng yêu cầu hoà nhập cộng đồng kinh tế thế giới.

Với mong muốn góp phần giải quyết vấn đề trên ở một mức độ và phạm vi nhất định, chúng tôi đã lựa chọn đề tài nghiên cứu là: ***Một số biện pháp sư phạm khắc phục tình trạng yếu kém toán cho học sinh trong dạy học Đại số 10 THPT.***

2. MỤC ĐÍCH VÀ NHIỆM VỤ NGHIÊN CỨU

a) Mục đích nghiên cứu:

Đề xuất một số biện pháp dạy học nhằm khắc phục tình trạng yếu kém Toán ở phân môn Đại số 10 trường THPT.

b) Nhiệm vụ nghiên cứu:

+ Nghiên cứu một số lý luận về phụ đạo học sinh yếu kém ... xác định một số biện pháp phân biệt, dạy học phân hoá trong dạy học Đại số 10 trường THPT.

+ Tìm hiểu thực tiễn dạy học Đại số 10, đặc biệt về tình trạng yếu kém Toán ở học sinh.

+ Tìm hiểu những nguyên nhân nào dẫn đến tình trạng yếu kém Toán của học sinh.

+ Đề xuất một số biện pháp sư phạm nhằm khắc phục tình trạng yếu kém Toán ở Đại số 10 THPT.

+ Thực nghiệm sư phạm để bước đầu khẳng định tính khả thi và hiệu quả của các biện pháp đã xây dựng.

3. GIẢ THUYẾT KHOA HỌC

Có thể xác định và vận dụng một số biện pháp sư phạm trong dạy học Đại số 10 để giúp học sinh yếu kém có cách tự học, tự rèn luyện để tự tin trong việc tiếp thu kiến thức, góp phần nâng cao chất lượng dạy và học Đại số 10.

4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

a) Phương pháp nghiên cứu lý luận: